

ÅRSMELDING 2019

Forum for
utvikling og miljø

Om Forum for utvikling og miljø

1 UTRYDDE FATTIGDOM

Forum for utvikling og miljø er et religiøst og partipolitisk uavhengig nettverk som består av rundt 50 norske organisasjoner. Til sammen representerer vi et stort og kunnskapsrikt mangfold innen miljø, utvikling, fred og menneskerettigheter. Våre medlemmer representerer samlet sett en stor del av Norges befolkning.

3 GOD HELSE

4 GOD UTDANNING

ForUM-fellesskapet bruker sin tyngde, bredde og samlede kunnskap til å fremme vår visjon om en demokratisk og fredelig verden, basert på rettferdig fordeling, solidaritet, menneskerettigheter og økologisk bæreevne.

6 RENT VANN OG GODDE SANITÆRFORHOLD

Bærekraftig utvikling innebærer å imøtekomme dagens behov uten å forringe mulighetene for kommende generasjoner til å få dekket sine. Helt siden Brundtlandkommisjonen satte begrepet på dagsorden i 1987, har ForUM utviklet og fremmet tverrfaglige anbefalinger fra norsk sivilsamfunn om bærekraftig utvikling.

ForUM har jobbet tett med utvikling og implementering av FNs bærekraftsmål, klima og finansiering for utvikling, og viderefører dette tverrfaglige arbeidet framover.

Vårt formål:

ForUM-fellesskapet skal, i henhold til vedtektene § 2.2.:

- legge til rette for felles politikkutvikling i internasjonale miljø- og utviklingsspørsmål
- drive politisk påvirkning på prioriterte områder
- være et faglig kompetansemiljø på internasjonale miljø- og utviklingsspørsmål
- være en sentral møteplass for freds-, miljø- og utviklingsorganisasjoner i Norge

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

14 LIV UNDER VANN

15 LIV PÅ LAND

16 FRED OG RETTFERDIGHET

17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

Innhold

Side	Innhold
4	Styrelederens forord
5	Innledning ved daglig leder: Styrken i fellesskapet
6	Seiere i 2019
7	En helhetlig innsats for bærekraftsmålene
10	Klimarettferdighet
13	Bærekraftige matsystemer
14	Naturmangfold
15	Utviklingsfinansering
17	Ansvarlig næringsliv
18	Bærekraftig oljefond
19	Ungdom er nøkkelen
21	Internasjonalt samarbeid
22	MISSION IMPACT
26	Kommunikasjon
28	ForUM som endringsaktør og kompetansebygger
30.	ForUMs arbeidsgrupper i 2019
31	Styrets beretning
33	ForUMs styre og sekretariat
34	ForUMs medlemmer

Foto forside: Sebastian Dahl
 Design: Kord AS og Bransjen
 Layout: Tonje Merete Viken

Utgitt av Forum for utvikling og miljø 2020

Styrelederens forord

Rune Arctander, styreleder i Forum for utvikling og miljø.
Foto: FN-sambandet

Kjære venner,

Et tiår er over, og 2019 satte virkelig tonen for hva som forventes av verden det kommende tiåret. Med ambisiøse og nødvendige krav streiket skoleelever verden over og ba voksne legge om kursen og styre mot en bærekraftig fremtid. I 2019 gikk streiket og brølte vi oss inn i et nytt tiår - FNs tiår for handling. Hvordan verden velger å handle og prioritere det neste tiåret vil avgjøre fremtiden for oss alle. Vi har ti år på oss til å nå FNs bærekraftsmål. Ti år på å begrense global oppvarming til 1,5 grader.

ForUM-fellesskapets arbeid for at Norge skal ta sitt rettferdige ansvar for at Parisavtalen og bærekraftsmålene nås, er del av en global kamp for en trygg og bærekraftig verden. I denne kampen spiller norsk sivilsamfunn en helt sentral rolle. I ForUM møttes rundt 50 norske organisasjoner i 2019 for å utvikle felles krav, legge strategier for gjennomslag, kreve handling, sette dagsorden, finne løsninger, holde de ansvarlige ansvarlig, og samarbeide for å skape endring.

2019 var ungdommenes år, og ungdom har vært en rød tråd også i ForUMs arbeid i 2019. I vår lanserte vi ungdomsserien MISSION IMPACT - som følger tre vanlige ungdommer i hver sin kamp for en bærekraftig framtid. Skal verden nå bærekraftsmålene er vi avhengige av at folk kjenner til dem og krever endring. MISSION IMPACT formidler bærekraftsmålene på en måte som ikke er belærende, men opplevelsesbasert.

I en tid der mange er bekymret for fremtiden viser også serien muligheter, og seerne får gode handlingsalternativer og inspirasjon til hvordan de selv kan gjøre en forskjell. Serien ble delt av ForUMs medlemmer og ble utgangspunkt for medieoppslag, kronikker, arrangementer, podkaster og undervisning i skolen. ForUM-fellesskapet jobbet i tillegg politisk med viktigheten av ungdom i norsk utviklingspolitikk, og fremmet en rekke politiske anbefalinger som kan bidra til å sikre ungdommer god utdanning og deltagelse i politiske prosesser og arbeidsliv.

ForUM er en sentral endringsaktør og kompetansebygger i norsk politikk. I ForUM møtes organisasjoner som arbeider for menneskerettighetene, fred, miljøet, klima, global rettferdighet og bærekraft. Vi møtes for å lære av hverandre og samarbeide mot felles mål og gjennomslag.

Det er en ære å få jobbe sammen med de mest engasjerte og dyktigste mot et felles mål om en rettferdig og bærekraftig verden.

Takk for innsatsen og samarbeidet i 2019!

Innledning ved daglig leder: Styrken i fellesskapet

Kathrine Sund-Henriksen, daglig leder i Forum for utvikling og miljø

Siden juni 2019 har jeg hatt gleden av å være daglig leder i ForUM. Jeg er fersk i jobben og ydmyk i møte med den store kompetansen som finnes i ForUM-fellesskapet. Det er inspirerende å lede et fellesskap som hver eneste dag bidrar til å ta verden i en mer bærekraftig retning.

Vi har en stor oppgave foran oss. På bare ti år skal vi skape en demokratisk og fredelig verden i økologisk balanse, basert på prinsippene om rettferdig fordeling, solidaritet og menneskerettigheter. For å gjøre det må vi se alle FNs 17 bærekraftsmål i sammenheng. Naturmangfold og et levelig klima er fundamentet for å gi verdens befolkning gode liv med tilgang på rent vann og sunn mat. I dag øker sulten samtidig som vi har nok mat til alle. Vi må utjevne ulikhetene og sikre tilstrekkelig finansiering for utvikling.

I 2015 ble alle land utviklingsland. Skal verden nå bærekraftsmålene, må alle land endre seg, også de rike. Norge trenger en handlingsplan for bærekraftig utvikling og en samstemt politikk som gjør at alle politikkområder tar oss i en bærekraftig retning. Flere land, inkludert Tyskland og Finland, har allerede en slik plan og jobber systematisk med bærekraftsmålene. Norge henger etter. Det er flaut for et land som har et stort historisk ansvar for klimakrisa og stor økonomisk kapasitet til å skape endring.

Min oppgave i ForUM blir å løfte blikket og se sammenhengene og mulighetene vi har for å skape en samstemt politikk for bærekraftig utvikling. Sammen skal vi videreutvikle ForUM-fellesskapet og lage en ny strategi for de neste årene. ForUM gjør mye bra, men vi kan bli enda bedre. Med vår medlemsmasse og våre arbeidsgrupper har vi det beste utgangspunktet for å skape en samlet og enda sterkere bevegelse for en bærekraftig og rettferdig verden.

I 2019 tok ungdommen til gatene for klimarettferdighet og handling. ForUM støttet klimastreikernes krav og jobbet for at Norge skal ta sin rettferdige andel av Parisavtalen. Flere sult, og klimaendringene er en hovedårsak. Vi jobbet derfor spesielt med regjeringens nye handlingsplan for bærekraftige matsystemer. Arbeidet med en menneskerettighetslov for næringslivet og finansiering for utvikling stod også høyt på agendaen. Samtidig var 2019 året da verden fikk øynene opp for den pågående naturkrisen. ForUM trappet opp arbeidet med naturmangfold og har nå en stor og aktiv arbeidsgruppe på feltet.

Jeg er spesielt fornøyd med at vi klarte å jobbe tverrgående. For eksempel løftet vi ungdommens rolle i samfunnsutviklingen på tvers av temaene. Vi går inn i handlingens tiår med en brennende engasjert ungdomsgenerasjon, og vi er fulle av håp for at vi sammen kan skape en god framtid.

Seire i 2019

ForUM i tall i 2019

48 medlemsorganisasjoner

16 skriftlige innspill til Regjering og Storting

10 publikasjoner

3 deltakelser i FN-delegasjoner

78 medieoppslag

322 865 visninger av MISSION IMPACT

4616 flere følgere i sosiale medier

8 arbeidsgrupper

14 fulltegnede seminarer

Norge sier nei til kommersielle aktører innen global utdanning

Profittbaserte aktører innen utdanning truer prinsippet om retten til utdanning for alle. Da verdens største utdanningsfond (GPE) i 2019 skulle vedta om bistandspengene skal gå til aktører som tar ut profitt, var Norge en viktig motstemme, slik ForUM og flere organisasjoner ba Norge være. Norges syn seiret, og fondet forpliktet seg til å ikke støtte utdanningsaktører som tar ut profitt.

Tilgjengelig statistikk på FNs bærekraftsmål

For å vite hvordan Norge ligger an med å nå FNs bærekraftsmål må vi ha informasjon. I statsbudsjettet for 2020 ble det endelig satt av finansiering til SSB for å samle og tilgjengeliggjøre all norsk statistikk knyttet til bærekraftsmålene.

Økt klimafinansiering, særlig til tilpasningstiltak

I statsbudsjettet for 2020 økte Regjeringen klimafinansieringen, med et nytt fokus på tilpasning. Utviklingsministeren har signalisert at de 500 millionene bare er en begynnelse, og at tilpasning vil bli et av hans mest prioriterte områder fremover. I tillegg vil Norge begynne å finansiere Tilpasningsfondet. Regjeringen økte dessuten bevilgningen til regnskogssatsingen, som ForUM også oppfordret til.

Første skritt mot en menneskerettslov for næringslivet

ForUM har lenge arbeidet for at norsk næringsliv skal ta mer ansvar for menneskerettigheter og miljø i og som følge av virksomheten sin. I november presenterte regjeringens Etikkinformasjonsutvalg et lovforslag som vil forplikte næringslivet til å drive mer etisk. Forslaget er et viktig steg på veien mot en sterk menneskerettslov for næringslivet.

Mer bærekraftig oljefond

I 2019 trakk Oljefondet seg delvis ut av olje- og gassproduksjon, og i revidert nasjonalbudsjett ble det åpnet for at fondet kan investere i unotert grønn infrastruktur.

Handlingsplan for bærekraftige matsystemer

I juni lanserte regjeringen sin handlingsplan for bærekraftige matsystemer i utviklingspolitikken. Handlingsplanen er et godt utgangspunkt for regjeringens videre arbeid, men trenger å fylles med innhold.

I nettserien MISSION IMPACT følger vi tre ungdommer på hvert sitt oppdrag for en bærekraftig framtid. I serien jobber Penelope Lea for en mer helhetlig norsk innsats for FNs bærekraftsmål. Foto: Hacienda Film/Differ Media

En helhetlig innsats for bærekraftsmålene

ForUM jobber dypt og bredt med bærekraftsmålene, og en helhetlig tilnærming til målene gjenspeiles i ForUMs fagpolitiske arbeid i 2019.

FNs 17 bærekraftsmål henger tett sammen. Framgangen på ett mål vil påvirke om eller hvordan andre mål nås. For eksempel vil ikke verden greie å gi gratis grunnskoleutdanning til alle (SDG4) uten at utviklingsland får skattepengene de har rett på (SDG17). Vi vil ikke redde livet på land (SDG15) eller under vann (SDG14) om vi ikke produserer og forbruker bærekraftig (SDG12). Vi må derfor jobbe helhetlig for å nå målene.

ForUM driver fagpolitisk arbeid på spesifikke tema som matsikkerhet, menneskerettigheter og klima, og løfter sammenhengene mellom de ulike målene. Vi arbeider med å få på plass en mer helhetlig norsk innsats for alle bærekraftsmålene, slik at ingen utelates. En helhetlig innsats krever at alle land fører en samstemt politikk for bærekraftsmålene, slik man unngår å gi med en hånd mens man tar med en annen.

Ny regjering

I januar 2019 fikk Norge en firepartiregjering, og Nikolai Astrup (H) overlot posten som utviklingsminister til Dag-Inge Ulstein (KrF). Bærekraft og FNs bærekraftsmål er en tydelig rød tråd i regjeringsplattformen som

ble presentert. Likevel har Norge en vei å gå før vi blir ledende i arbeidet for å nå bærekraftsmålene, og ForUM fortsatte i 2019 arbeidet med å styrke norsk innsats for bærekraftsmålene. I dette arbeidet løfter vi bredden av våre medlemmer og viktigheten av en helhetlig innsats. ForUM arrangerte for andre år på rad "utviklingspolitisk spørretime" der 13 av ForUMs medlemsorganisasjoner utfordret utviklingsministeren med hvert sitt spørsmål om Norges innsats for Agenda 2030.

Bærekraftsmålene krever omstilling også i Norge. Derfor arbeidet ForUM i 2019 for at Norge skal utvikle nasjonale indikatorer for bærekraftig utvikling. Hvilke indikatorer man velger, er avgjørende for hvordan man evaluerer måloppnåelse. Ettersom mange av de globale indikatorene i SDG-rammeverket er mest relevante for utviklingsland, er det et stort behov for å utvikle nasjonale indikatorer som speiler de norske utfordringene. En god handlingsplan krever relevante indikatorer som forteller oss om vi er på sporet eller ikke.

I april arrangerte ForUM et dagsseminar om rapportering, måling og fremgang mot bærekraftsmålene.

Bilde over: Panelsamtale under arrangementet "hvordan kan vi vite om Norge når bærekraftsmålene". I panelet: Live Rognerud (SSB), Svein Erik Stave (Fafo), Henrik Bang (Danmarks Statistik), Elisabeth Staudt (Tyske Forum for utvikling og miljø) og Jan-Gustav Strandenes (Stakeholder Forum).

Bilde t.h.: Faglunsj og lansering av policy brief om Norges innsats for å nå bærekraftsmål 4 om gratis kvalitetsutdanning til alle. I panelet: Anne Kielland (Fafo), Catharina Bu (Agenda), Merethe Skårås (MF Vitenskapelige høyskole) og Dag-Inge Ulstein (KrF)

En vesentlig utfordring er at regjeringen i liten grad engasjerer seg i dialog med sivilsamfunnet om handlingsplan, og ForUM vil fortsette dette arbeidet i 2020.

Representanter fra sivilsamfunnet, academia og forvaltning kom for å lytte til erfaringer fra Norge, Tyskland og Danmark. Seminaret ble fulgt opp av en Fafo-ledet workshop for å diskutere indikatorer som kan brukes av det norske sivilsamfunnet for å skyggerapportere på bærekraftsmålene. På oppdrag fra ForUM, FN-sambandet, UNICEF og LO er Fafo nå i ferd med å utvikle et verktøy for skyggerapportering.

I juni vedtok ForUM-fellesskapet en posisjon om betydningen av en nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålene. Dette resulterte i en felles kronikk i Bistandsaktuelt, som 29 organisasjoner stilte seg bak. ForUM gikk også ut med krav til sterkere rapportering og mer transparent rapportering på bærekraftsmålene i forkant av statsbudsjettet, også denne kronikken i Bistandsaktuelt. 14 organisasjoner stilte seg bak en policy-brief om hvordan en nasjonal handlingsplan kan styrke samstemthet i utviklingspolitikken. En vesentlig utfordring er at regjeringen i liten grad engasjerer seg i dialog med sivilsamfunnet om handlingsplan, og ForUM vil fortsette dette arbeidet i 2020.

Samstemthet

I 2018 opprettet regjeringen et samstemthetsforum, hvor ForUM har to plasser. Forumet ledes av Utenriksdepartementet, i samarbeid med Finansdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Representanter for sivil samfunn, academia og næringsliv er medlemmer. Forumet vil blant annet gi innspill til og drøfte Regjeringens årlige rapporter til Stortinget om samstemt politikk for utvikling. Samstemthetsforum møtes etter behov, minst to ganger i året. ForUMs samstemtnettverk koordinerer innspill i forkant av møtene.

Hvert år rapporterer Regjeringen på samstemthet i statsbudsjettet. I 2019 ble klima valgt som tema, noe sivilsamfunnet anså som en viktig seier. Innspillene fra sivilsamfunnet fikk imidlertid lite gjennomslag, og ForUM og Rorg-samarbeidet kritiserte rapporten i mediene. Rommet for å delta i diskusjonene oppleves likevel stort, og ForUMs representanter har bidratt aktivt med innspillet til forumets virke, hvordan Regjeringen kan legge opp til en bredere samstemthetsreform, og til hvordan man kan styrke debatten om samstemt politikk for bærekraftig utvikling.

ForUMs samstemtnettverk produserte to policy-briefer i 2019, som tilgjengeliggjør kunnskap om hva samstemthet er og kommuniserer ForUM-fellesskapets politikk på hva Norge kan gjøre for å styrke samstemtheten.

FNs høynivåmøte om bærekraftsmålene (HLPF)

Sammen med sine medlemmer produserte ForUM korte og kommunikative policy-briefer om de fem bærekraftsmålene som ble behandlet på FNs årlige høynivåforum for bærekraftsmålene (HLPF) i juli. Vi gjorde en gjennomgang av bærekraftsmål 4 om god utdanning, 8 om anstendig arbeid og økonomisk vekst, 10 om mindre ulikhet, 13 om klima og 16 om fred og rettferdighet. Policy-briefene ble delt ut til den norske delegasjonen til FN-møtet.

Flere av Norges innlegg under HLPF reflekterte viktige krav fra sivilsamfunnet. Utviklingsministeren holdt Norges hovedinnlegg, der han understreket at universell tilgang til gratis kvalitetsutdanning, helsetjenester og anstendig arbeid for alle er avgjørende for å redusere ulikhet. Det er i tråd med våre innspill, og med norsk utviklingspolitikk.

Bilde t.h.: Rådgiver Ingrid Rostad presenterer ForUMs innspill til Statsbudsjettet for 2020

Bilde under: Norske deltagere på HLPF fra venstre: Beathe Øgård (styreleder i SAIH og styremedlem i GCE), Irene Dotterud-Flaa (seniorrådgiver i Redd Barna og representant for ForUM), utviklingsminister Dag Inge Ulstein, Anne Cath da Silva (generalsekretær i FN-sambandet) og Thea Willoch Njaastad (politisk rådgiver i LNU).

Bilde under t.h.: I denne kronikken ba 29 organisasjoner Erna Solberg om en nasjonal handlingsplan for FNs bærekraftsmål. Foto: Skjermdump fra Bistandsaktuelt.no

#SpørUlstein
@ForumNorway
@dagiulstein

@Forumforutviklingogmiljo
@dagginge

Forum for Utvikling og Miljø

Forum for utvikling og miljø inviterer til:
Utviklingspolitisk spørretime m/Dag-Inge Ulstein

ForUM ønsker å skape debatt og interesse rundt freds-, miljø- og utviklingspolitikk, og å løfte våre medlemsorganisasjoners perspektiver. For andre år på rad arrangerte ForUM i 2019 "Utviklingspolitisk spørretime", der flere av våre medlemsorganisasjoner utfordret utviklingsministeren med hvert sitt spørsmål.

Tap av naturmangfold har store konsekvenser

@regnskogfondet
#SpørUlstein

om han vil sikre at norsk bistand ikke bidrar til avskoging

@reddbarna
#SpørUlstein

Hvordan vil du sikre gratis helse- og utdanningstjenester til alle?

2019 ble året ungdom krevde klimahandling. De norske skolestreikene økte presset da de vedtok ForUM-fellesskapets klimakrav i 2019. Foto: Sëbastian Dahl

Klimarettferdighet

En rystet FN-generalsekretær inviterte til et klimatoppmøte som ble holdt i New York. Her skulle verdens land presentere nye og mer ambisiøse klimamål om nasjonale kutt, og legge mer penger på bordet til utslippskutt og klimatilpasning i utviklingsland. Men ambisjonene uteble.

Målene for utslippskutt som var meldt inn til FN innen utgangen av 2019 dekket kun en femtedel av kuttene som er nødvendige for å begrense global oppvarming til 1.5 grader. I løpet av 2019 har ForUMs klimagruppe jobbet for å få Norge til å vedta et nytt klimamål for 2030. Vi har krevd at Norge skal kutte utslipp her hjemme med minst 53 prosent sammenliknet med 1990-nivå. Vi har også jobbet for økt klimafinansiering, og spesielt for mer penger til Tilpasningsfondet, som er Parisavtalens hovedmekanisme for finansiering av klimatilpasning.

Norsk klimafinansiering til tilpasning har bare vært på rundt 10 prosent, til tross for at Parisavtalen sier at omlag halvparten av klimafinansieringen skal gå til tilpasning, og behovet er økende.

Kravet om minst 53 prosent nasjonale kutt og det tallfestede kravet om økt klimafinansiering er basert på en rapport som beregner Norges rettferdige bidrag for å ta ansvar for vår del av Parisavtalen. Stockholm Environment Institute (SEI) skrev denne rapporten for ForUM, Kirkens Nødhjelp, Naturvernforbundet og Regnskogsfondet i 2018. Presset på kravene økte da de norske skolestreikene vedtok de samme kravene i 2019.

Da skolestreikernes krav ble angrepet gikk ForUM ut i media og forsvarte dem.

ForUMs klimagruppe har levert en rekke politiske innspill gjennom 2019. I februar lagde klimagruppa en opptrappingsplan for norsk klimafinansiering, som ble levert til Regjeringens budsjettkonferanse i mars, og presentert muntlig for KLD og UD. Gruppa lagde også innspillet Klimamål for klimakrisen, som forklarte våre og klimastreikenes krav om mål for kutt, klimafinansiering, og utfasing av oljeproduksjon. I mai spilte ForUM inn til høring om Prop 94 s om felles utslippsforpliktelser med EU. ForUM la vekt på at Norge ikke må kjøpe kutt i EU, men ta kuttene hjemme. I innstillingen fra energi- og miljøkomitéen beveget dette seg i riktig retning. ForUM koordinerte også et skriftlig innspill om innholdet i en norsk lavutslippsstrategi.

ForUM koordinerer norske organisasjoner på FNs klimaforhandlinger og deltar i den norske delegasjonen. På juni-forhandlingene i Bonn var norske organisasjoner representert i delegasjonen begge ukene. ForUMs representant rapporterte til norske organisasjoner på plass, koordinerte daglige strategimøter, og jevnlig møter med

Bilde over: Klimarådgiver Kristina Frøberg presenterer ForUMs klimapolitiske innspill til Statsbudsjettet for 2020. ForUM har i 2019 arbeidet for økt norsk klimafinansiering.

Bilde t.h.: Klima- og miljøminister Ola Elvestuen og den norske delegasjonen til COP25 i Madrid møtte norske organisasjoner, som ba Norge ta sitt rettfærdige klimaansvar

delegasjonen. Klimagrappa leverte i forkant et skriftlig fellesinnspill til forhandlingene som ble diskutert med delegasjonen i Oslo.

Før klimatoppmøtet i New York i september skrev 18 organisasjoner i klimagrappa brev til Erna Solberg med krav om å bruke møtet til å lansere et nytt norsk mål om minst 53 prosent kutt, og til å øke norsk klimafinansiering. Brevet ble grunnlag for en kronikk i Dagbladet som fikk mye oppmerksomhet, blant annet på nyhetene i TV2 og NRK, Dagsnytt 18 og Debatten. Etter Solbergs tale i FN ble ForUM intervjuet og omtalt i en rekke medier, som NRK, P4/P5, Nationen og Framtida.no.

Klimagrappa kom også med innspill til Regjeringens nye strategi for tilpasning, forebygging av klimarelaterte katastrofer og bekjempelse av sult, på et møte med utviklingsministeren i september. I statsbudsjettet for 2020 økte Regjeringen klimafinansieringen, særlig til tilpasning. Utviklingsministeren har signalisert at de 500 millionene de investerer i dette bare er en begynnelse, og at tilpasning nå vil bli prioritert. Regjeringen vil også finansiere Tilpasningsfondet. Dette må ses som en effekt av det langsiktige og intense arbeidet i ForUM-fellesskapet de siste årene. Høsten 2019 arbeidet klimagrappa opp mot statsbudsjettet, og kravet om 53 prosent kutt innen 2030 og om norsk klimafinansiering ble levert skriftlig og muntlig ved Energi- og miljøkomiteens og Utenrikskomiteens høringer.

ForUM har et godt samarbeid med den norske delegasjonen til klimaforhandlingene. Leder og nestleder for delegasjonen møtte ForUMs klimagrappa for å diskutere klimaforhandlingene før desember-forhandlingene i Madrid. Et skriftlig innspill ble sendt til delegasjonen før forhandlingene og presentert muntlig for Ola Elvestuen. Før forhandlingene holdt ForUM appell på en markering utenfor Stortinget om at Norge må øke klimaambisjonene. 30 organisasjoner og Ola Elvestuen deltok på markeringen.

Det var stor interesse for forhandlingene i Madrid (COP25). ForUM var representert i den norske delegasjonen, og rundt 25 personer deltok på de daglige

møtene ForUM koordinerte. ForUM-organisasjonene fikk i disse møtene også møte delegasjonen, ministeren, stortingsrepresentantene fra energi- og miljøkomiteen, og norsk presse. Da Ola Elvestuen ble co-chair for tap og skade i forhandlingene, sendte klimagrappa innspill til dette arbeidet. ForUM bistod også med informasjon til norske journalister som skrev om forhandlingene. I et år der folk verden over har krevd klimahandling, var det likevel synd å se at COP25 endte med å skyve ambisjonene over på fremtiden.

ForUM har jobbet hardt for å få Norge til å melde inn et styrket norsk klimamål om 53% kutt til FNs frist 9. februar 2020. Til tross for signaler om at Norge ville vente til EU blir enige om sitt klimamål, gikk Regjeringen ut 7. februar 2020 og annonserte at Norge vil kutte 50-55 prosent innen 2030. Dette er en stor seier for ForUM-fellesskapet, som i 2020 vil jobbe for at disse kuttene tas nasjonalt.

FRAMTIDA.NO

SAMFUNN KULTUR SKULE OG JOBB MILJØ MEINING MAGASINETT QUIZ SØK

Framtida » MILJØ » Skuffa over Erna på klimatoppmøtet: - Gamalt nytt

- Solberg kjem med gamalt nytt og var lite ambisiøs i FN, meiner Ingrid Rostad, etter Klimatoppmøtet måndag. Foto: Forum for utvikling og miljø

Skuffa over Erna på klimatoppmøtet: - Gamalt nytt

- Gamle løfter blir ikkje nye å bli presenterte i eit nytt møte, seier Forum for utvikling og miljø etter Solberg sin tale på Klimatoppmøtet.

ForUM var i New York for å følge FNs ekstraordinære klimatoppmøte. Til tross for at FNs generalsekretær ba verdens land stille til møtet med ny klimapolitikk, presenterte Norge gamle løfter. Foto: Skjermdump Framtida.no

Bilde over: Klimastreik i New York under FNs ekstraordinære klimatoppmøte.

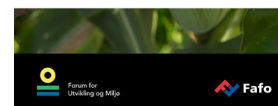
Bilde t.h.: Ungdommer stormet scenen på COP25 for å be verdens land og ledere gjøre mer for klima. Foto: David Tong / WWF-New Zealand

MATSYSTEMER I NORSK UTVIKLINGSPOLITIKK

Matsikkerhet, klimatilpasset landbruk og ernæring

Forum for
Utvikling og Mjø

Fafø

Tilde over og t.v. På oppdrag fra ForUM skrev Fafø en rapport om matsystemer i norsk utviklingspolitikk. Under lanseringen deltok Liv Signe Navarsete, Usman A. Mushtaq, Aksel Jakobsen, Nikolai Hegertun og Alexander Zlatanos Ibsen

Bilde t.v.; Etter tiår med gradvis nedgang i antall mennesker som sultet, ser vi nå en dramatisk økning. Foto: Utviklingsfondet

Bærekraftige matsystemer

Pilene peker feil vei for bærekraftsmål 2 om å utrydde sult innen 2030. Dette skyldes i hovedsak to faktorer: Klimaendringer og konflikt. I en tid der klimaendringer truer og sulten øker, må matsikkerhet og klima forstås og løses i sammenheng.

Etter tiår med gradvis nedgang i antall mennesker som sultet, ser vi nå en dramatisk økning i sult, underernæring og feilernæring globalt. Hele 20 millioner flere mennesker går sultne til sengs i dag enn for 10 år siden, og 150 millioner barn er veksthemmet på grunn av underernæring. Norge må støtte opp om små- og mellomstore bønder og lokale bedrifters produksjon av matvarer slik at de får mer igjen for varene sine, men også for å øke deres evne til selv å bearbeide og prosessere varene.

Etter lang tids påtrykk fra ForUM og sivilsamfunnet startet regjeringen i 2018 arbeidet med en handlingsplan for bærekraftige matsystemer. ForUM spilte en aktiv rolle som pådriver i arbeidet med planen, som ble lansert i juni 2019. ForUM hadde blant annet plass i regjeringens referansegruppe og kom med innspill både i uformelle møter, mediarbeid og kunnskapsproduksjon.

I april arrangerte ForUM et frokostmøte i samarbeid med Fafø, der vi lanserte den felles rapporten Matsystemer i norsk utviklingspolitikk: Matsikkerhet, klimatilpasset landbruk og ernæring. Hovedfunnene i rapporten ble videreformidlet i media, bl.a. i en kronikk i Nationen i forkant av statsbudsjettet. Høsten 2019 arrangerte ForUM debattmøtet "Et statsbudsjett for å bekjempe sult?" på MESH som en oppfølging av statsbudsjettet.

Handlingsplanen kommer på et kritisk tidspunkt, med tanke på økende sult og klimaendringer. Men med god operasjonalisering og gjennomføring vil planen kunne bidra til fremgang på opptil flere bærekraftsmål. Fem departementer omfattes av handlingsplanen, og utviklingsministeren er sterkt engasjert i oppfølgingen. Det gir et godt utgangspunkt for videre politisk arbeid, og før jul bestilte ForUM et notat fra Agenda med anbefalinger for hvordan handlingsplanen best kan implementeres. Notatet ble lansert på nyåret 2020.

Naturmangfold

Mens naturen bidrar med mer mat, energi og materialer enn noen gang, vil det økende tapet av arter og naturmangfold få alvorlige konsekvenser for hele verden.

Vi når ikke FNs bærekraftsmål uten å stanse den pågående naturkrisen. I mai 2019 kom den mest omfattende rapporten om naturens tilstand noensinne, fra FNs naturpanel (IPBES). Rapporten viser at 1 million arter står i fare for å utrykkes, og at over 3 milliarder mennesker allerede lider på grunn av tap av natur. Rapporten viser samtidig at det fortsatt er mulig å stanse tapet av natur. Dette vil kreve store samfunnsendringer på alle nivå, men er helt nødvendig.

I forkant av lanseringen av IPBES-rapporten arrangerte ForUMs arbeidsgruppe for biologisk mangfold et møte for presse og beslutningstakere om rapporten. På arrangementet fikk de oppmøtte høre fra Dr. Bob Watson, leder av IPBES (via Skype), om hva som står på spill og arbeidet med naturpanelets rapport; Ivar Baste som er norsk medlem av byrådet til naturpanelet og seniorrådgiver i Miljødirektoratet; professor i biologi, Dag O. Hessen og Marit Kristine Veaa, politisk rådgiver i Klima- og miljødepartementet. Samme dag var ForUM-medlemmer på NRK P2 for å fortelle om den kommende rapporten.

FN-konvensjonen for biologisk mangfold (CBD) er den viktigste internasjonale avtalen for å bevare naturmangfoldet. CBD, som også er blitt kalt "naturens Paris-avtale",

går ut i 2020. Derfor skal verdens land bli enige om en ny naturavtale i Kunming, Kina i oktober 2020. Dagens naturavtale er del av FNs bærekraftsmål 14 (liv under vann) og 15 (liv på land). Disse bærekraftsmålene vil oppdateres i tråd med målene i den nye avtalen fra 2020.

ForUM fulgte også i 2019 det internasjonale miljøarbeidet i FN. ForUM har fast delegasjonsplass til FNs årlige miljøforsamling (UNEA), og i mars var SAIH ForUMs representant under FNs fjerde miljøforsamling (UNEA 4). ForUMs arbeidsgruppe for biologisk mangfold koordinerte og presenterte et politisk fellesinnspill til klima- og miljøminister Ola Elvestuen og til den norske delegasjonen til FNs miljøforsamling. ForUM deltok også på den niende Trondheimskonferansen om biologisk mangfold sammen med politikere, forskere og sivilsamfunn fra hele verden, for å legge grunnlaget for forhandlingene om en ny naturavtale.

Høsten 2019 gikk ForUM i dialog med FNs miljøprogram og Klima- og miljødepartementet om et tettere samarbeid, særlig knyttet til et konsultasjonsmøte for sivilsamfunnet i Oslo i juni 2020. Det ble også arrangert et møte mellom den norske delegasjonsledelsen til arbeidet med FNs naturavtale og arbeidsgruppa i ForUM.

Bilde t.v.: Levende korallrev er nesten halvert over de siste 150 årene, og nesten alle korallrev på grunt vann viser betydelig forverring. FNs naturpanel peker på at urfolks syn, kunnskap og perspektiver er viktige for å bevare naturmangfold. Foto: Francesco Ungaro / unsplash.com

Bilde over: ForUMs arbeidsgruppe for biomangfold jobber for å stanse den pågående naturkrisa. Her møter arbeidsgruppen den norske delegasjonen til forhandlingene om en ny naturavtale.

Skatt var et hovedtema i ForUMs nettserie MISSION IMPACT. Her er seriedeltaker Kim Mateo på aksjonsturné mot skatteparadis. Foto: Hacienda Film/Differ Media

Utviklingsfinansiering

Store ambisjoner koster penger. Skal bærekraftsmålene nås, ikke bistand ikke nok. I Addis Abeba Action Agenda identifiseres tre hovedkilder til finansiering av bærekraftig utvikling: Nasjonal ressursmobilisering (skatt), investeringer fra privat sektor og bistand.

Skatt er den mest bærekraftige kilden til å finansiere nasjonal utvikling. I tillegg må ulovlig kapitalflukt stanses og ikke-bærekraftige gjeldsbyrder forhindres. Arbeidet med utviklingsfinansiering har stått sentralt i ForUMs arbeid i 2019, og er del av bærekraftsmål 17, som er Agenda2030 sitt implementeringsmål.

ForUM var i 2019 med på å sette skatt- og kapitalflukt på agendaen både i tradisjonelle og sosiale medier, hos en rekke ulike målgrupper. Skatt- og kapitalflukt var et av hovedtemaene for ungdomsserien MISSION IMPACT, som følger tre ungdom på hver sitt oppdrag for bærekraftsmålene. I serien blir man kjent med Kim, som får lære om skatteunndragelse og skatteparadisers rolle når det gjelder økonomisk ulikhet i og mellom land.

Gjennom serien har ForUM spredt kjennskap til problemer og mulige løsninger knyttet til skatt- og kapitalflukt hos barn og unge. I forbindelse med serien skrev og koordinerte ForUM en felleskronikk som ble trykket i Vårt Land, der seks organisasjoner spurte om Norge turte å ta ledelsen i kampen mot skatteflukt. Utviklingsminister Dag-Inge Ulstein svarte med at Norge tar kampen mot skatteflukt.

Skatt var et sentralt tema i en policy-brief på bærekraftsmål 10 om å redusere ulikhet innen 2030, signert syv av ForUMs medlemsorganisasjoner. I tillegg løftet

ForUM kampen mot skatteflukt som sentral for å nå bærekraftsmål 4 om gratis kvalitetsutdanning til alle innen 2030 i en kronikk i Bistandsaktuelt, skrevet sammen med Global Campaign for Education (GCE) Norge.

Hvis vi skal sikre gratis kvalitetsutdanning til alle barn innen 2030, må skatteunndragelser og kapitalflukt bekjempes. Bistand vil ikke være nok. Et norsk lederskap på utdanning innebærer også et norsk lederskap i kampen mot skatte- og kapitalflukt, skrev ForUM og GCE. Den nye utviklingsministeren har fortsatt å løfte skatt som sentralt for å nå FNs bærekraftsmål gjennom 2019.

ForUM arbeidet også i 2019 med det årlige FN-forumet, Financing for Development (FfD). Gjennom arbeidsgruppemøter og koordinering av innspill bidro ForUM til å sikre at norsk sivilsamfunn kunne gi godt koordinerte innspill både i forkant av og under FfD-Forum. Det ble blant annet gitt skriftlige innspill til Norges prioriteringer i forhandlingene.

I forkant av FfD-Forum koordinerte ForUM et møte mellom Utenriksdepartementet og norsk sivilsamfunn. Under forumet i New York koordinerte ForUM et middagsmøte for hele den norske delegasjonen, inkludert politisk ledelse og de norske sivilsamfunnsrepresentantene som var på plass.

ForUM-fellesskapets krav om tydelig norsk politikk for å bekjempe skatteflukt var også tydelig reflektert i utviklingsministerens innlegg under FNs høynivåforum for FNs bærekraftsmål (HLPF). Dag-Inge Ulstein tok her til orde for "rettferdige og progressive skattesystemer" og profilerte Norge som en sterk støttespiller av FNs skattekomité. Samme dag annonserte regjeringen at Norge vil gi 35 millioner kroner til FNs skattearbeid de neste tre årene. Norge er ett av to land som har gått inn med slik støtte.

ForUM deltok også som eneste norske sivilsamfunnsrepresentant i høynivådialogen for finansiering for utvikling under høynivåuka på FNs generalforsamling. Norge opprettholdt fokuset på kapitalflukt, blant annet gjennom en godt besøkt side event organisert i samarbeid med Nigeria.

Det er særlig positivt at Norge bidrar til å sette søkelys ikke bare på den direkte ulovlige kapitalflukten, men også den teknisk lovlige, men svært uheldige skatteplanleggingen, som tapper blant annet afrikanske land for ressurser.

Utdanningsfinansiering: Hva innebærer et globalt lederskap?

MENINGER: Vi er langt unna målet om at alle barn skal få gratis kvalitetsutdanning. Med dagens tempo når vi det først i år 2100. Norges globale lederskap på utdanningsfinansiering trengs snart for å komme raskere i mål, men hva innebærer det - helt konkret?

Av Ingrid Rostad og Gina Ekholt | Sist oppdatert: 04.06.2019

Del denne artikkelen: [f](#) [t](#) [e](#) [m](#)

Utdanning og forskning | Utdanningspolitikk | Meninger

Bilder over og t.v. : Skal verden nå bærekraftsmål 4 om gratis kvalitet-utdanning til alle innen 2030, må utviklingsland få skattepengene de har rett på, skrev ForUM i en kronikk med GCE Norge i Bistandsaktuelt. Foto under: Skjermdump Bistandsaktuelt (over) og Unsplash (t.v.)

Norge vil gi 35 millioner kroner til FNs skattearbeid de neste tre årene. Norge er ett av to land som har gått inn med slik støtte.

Bilde under: ForUM kom med innspill til Norges arbeid med å nå bærekraftsmål 10 om å redusere ulikhet i og mellom land.

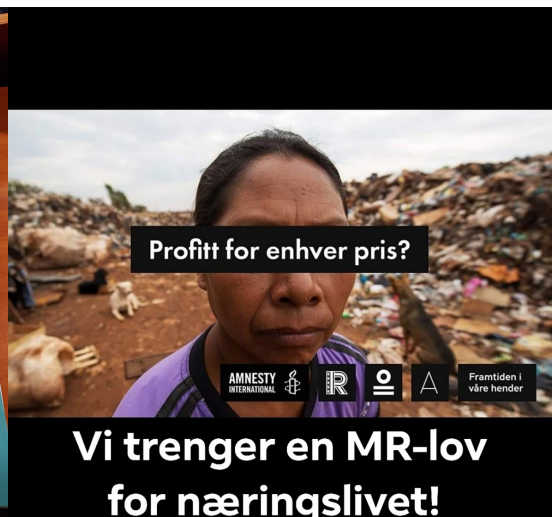
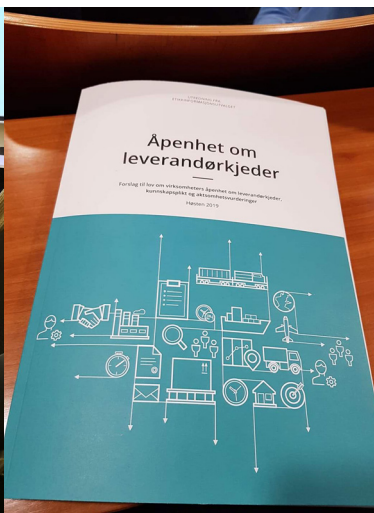
10 ÅRETS TILTAK

INNspill 4/6 | 2019

SKATT OG VELFERD MOT ULIKHET

Innspill til Norges arbeid med å nå bærekraftsmål 10 om å redusere ulikhet innen 2030.

Forum for Utvikling og Miljø | Bistandsaktuelt | Rødt Barna | Helse for barna | 11111 | 100 %

ForUM har jobbet for en norsk menneskerettighetslov for næringslivet, som kan sikre at norsk næringsliv opptrer mer ansvarlig med tanke på arbeidsrettigheter, miljø og menneskerettigheter.

Vi trenger en MR-lov for næringslivet!

Ansvarlig næringsliv

Mange bedrifter er i dag ansvarlige eller medansvarlige for menneskerettighetsbrudd og alvorlige miljødeleggelses. Dette rammer ikke bare de som selv arbeider i et selskap, men også lokalsamfunn rundt, og utgjør et stort hinder for arbeidet med bærekraftsmålene.

ForUM har i en årrekke arbeidet for at norsk næringsliv skal ta mer ansvar for menneskerettigheter og miljø i og som følge av virksomheten sin. I 2019 har ForUM koordinert medlemsorganisasjoner, skapt nye allianser og samarbeidet med andre aktører i arbeidet for en norsk menneskerettighetslov for næringslivet. Fra juni av inngikk ForUM i styringsgruppa i KAN (Koalisjonen for Ansvarlig Næringsliv) som er en bred allianse av representanter fra sivilsamfunn og næringsliv under kravet om en norsk menneskerettighetslov for næringslivet.

ForUMs arbeidsgruppe for ansvarlig næringsliv og KAN har arbeidet med å utvikle nye fellesposisjoner på feltet, og koordinert politiske innspill om hvordan en norsk lov bør se ut. AUF og Senterpartiet har nå vedtatt politikk eller kommet med uttalelser som er basert på ForUM-fellesskapets innspill.

Gjennom 2019 har ForUM gjenopptatt kontakten med vårt europeiske nettverk på feltet ansvarlig næringsliv, ECCJ (European Coalition for Corporate Justice). Dette har gitt ForUM god innsikt i lignende prosesser i andre europeiske land. ForUMs arbeidsgruppe for ansvarlig næringsliv er en sentral arena for diskusjonene om menneskerettighetslov for næringslivet.

ForUM har vært med å spre kunnskap om behovet for en menneskerettighetslov for næringslivet i media og gjennom arrangementer. I mars arrangerte ForUM, Regnskogfondet, Fellesrådet for Afrika og Amnesty et fullsatt seminar om en menneskerettighetslov for næringslivet, med representanter fra næringsliv, departementer

og forvaltning. I desember arrangerte ForUM og SAIH et godt besøkt frokostmøte om hvordan næringslivet kan bli mer ansvarlig og hvordan selskaper kommuniserer om sitt samfunnsansvar. ForUM har bidratt med å spre kunnskap også blant norske organisasjoner, blant annet ved å holde flere skoleringer om lovregulering av næringslivets ansvar for miljø og menneskerettigheter. Det har vært økende interesse for en menneskerettighetslov for næringslivet blant våre medlemsorganisasjoner.

I november presenterte regjeringens Etikkinformasjonsutvalg et forslag til en åpenhetslov, som vil forplikte næringslivet til å drive mer etisk. Forslaget er et viktig steg på veien mot en sterk menneskerettighetslov for næringslivet. ForUM-sekretariatet har delt analyser av rapporten med fellesskapet og vil koordinere felles innspill til høringsprosessen i 2020.

ForUMs forhold til OECDs kontaktpunkt og Nærings- og fiskeridepartementet har fortsatt å være sterkt. ForUM har jevnlig gitt innspill til programmet for Kompetanseforum, et treffpunkt mellom sivilsamfunn, næringsliv og myndighetsrepresentanter, og vi har hatt tett dialog med ulike aktører. ForUM er et naturlig kontaktpunkt for myndighetspersoner, andre organisasjoner og politiske aktører som ønsker informasjon om en menneskerettighetslov for næringslivet og andre tiltak for å sikre et aktsomt og ansvarlig næringsliv. Blant annet blir ForUM invitert til å innlede på kurs for næringslivet og kommentere på OECDs kontaktpunkt sin virksomhet.

At Oljefondet kan investere i uotert grønn infrastruktur, betyr at fondet har mulighet til å investere i fornybar energi og så når slike investeringer krever mer arbeid og er mindre omsettelige. Foto: Unsplash.

Bærekraftig Oljefond

I starten av året ble det kjent at Oljefondet trekker seg delvis ut av olje- og gassproduksjon, og i revidert nasjonalbudsjett ble det åpnet for investeringer i uotert grønn infrastruktur. Begge deler har lenge vært krav fra ForUM og sivilsamfunnet for øvrig. Disse fremskrittene må derfor sees i sammenheng med sivilsamfunnets innsats på feltet.

I 2019 kritiserte Sametinget oljefondets manglende etiske retningslinjer for hvordan fondets investeringer berører urbefolkning. Sametinget krevde et egen forventningsdokument som ivaretar urfolksretten. ForUM var ute og støttet Sametingets kritikk og forslag. ForUM uttalte til NRK Sápmi at "Urfolk bærer en stor risiko ved næringsvirksomhet, gjennom å ha sitt livsgrunnlag tett knyttet til naturressurser. De blir ofte utelatt i dialogen fordi de har svak representasjon i beslutningsorgan".

Høsten 2019 ble det satt ned et utvalg som skal evaluere Oljefondets etiske retningslinjer. Dette medfører en aktualisering av arbeidet med de etiske retningslinjene, og en dreining av fokus fra forventningsdokumenter til dette arbeidet. ForUMs arbeidsgruppe for oljefondet og bærekraftige investeringer vil fortsette å arbeide med dette i 2020.

NRK Sápmi Norsk Davvisámegiili Julevsámjá Áarjelsaemien NRK Somá TV Rádio Diedut Rabas virggit

– Urfolk bærer stor risiko

Sametingets kritikk av oljefondet for manglende urfolks etikk, er på sin plass, mener leder i menneskerettighetsnettverk.

Ved investeringer i utlandet er det vel så viktig å vurdere den etiske risikoen som de økonomiske, mener leder for ForUM for utvikling og Miljø, Ingrid Rostad. Bildet er fra demonstrasjoner mot Dakota Access Pipeline i USA, der norske investorer trakk seg fra prosjektet.

FOTO: ROBYN BECK / AFP

Skjermdump fra NRK.no

Mette Ballovara
Journalist

Publisert 18. mai 2019 kl. 12:31
Oppdatert 23. mai 2019 kl. 14:18

I 2019 streiker ungdom verden over for å be myndigheter ta mer ansvar for klima og bærekraft. Foto: Markus Spiske / unsplash.com

Ungdom er nøkkelen

Barn og unge er mest sårbare i møte med klimaendringene, og det er de som skal leve lengst inn i den framtida vi skaper nå. Derfor er det viktig å sikre at ungdom får delta i politiske prosesser.

Dagens unge skal og vil løse de store verdensproblemer vi står overfor. Det viser blant annet den globale klimastreiken, som hittil har mobilisert 1,5 millioner unge i 123 forskjellige land. 2019 var ungdommenes år, og også året ForUM satte fokus på hvordan ungdom er en rød tråd og bærebjelke i arbeidet for bærekraftsmålene. ForUM-fellesskapet har fremmet en rekke politiske anbefalinger som kan bidra til å sikre ungdommer god utdanning og deltagelse i politiske prosesser og arbeidsliv.

Ungdom har aldri vært en større del av befolkningen enn i dag. Skal demokratiet fylles med reelt innhold, må ungdom være en del av de politiske prosessene. I 2019 ba ForUM regjeringen om å bruke sin stemme i internasjonale fora for å kreve medbestemmelse for kvinner, barn og ungdom i politiske beslutningsprosesser. ForUM ba også regjeringen om å utarbeide prinsipper for reell medvirkning fra barn og unge i utviklingspolitikken, i samarbeid med norske og internasjonale barne- og ungdomsorganisasjoner.

Ulikhet kan føre til at mennesker ikke får brukt sine evner og utnyttet sitt fulle potensial. Alle mennesker har evner som er viktige for samfunnet, uavhengig av sosioøkonomisk status og kjønn, men dersom mulighetene er skjevfordelte, vil samfunnet som helhet feil- eller underinvestere i befolkningens kunnskap og ferdigheter. Ulikhet går i arv. Barn av foreldre med lav utdanning gjør det dårligere på skolen enn barn av foreldre med høy utdanning, og ender i større grad opp med en løsere tilknytning til arbeidsmarkedet.

Det anslås at 617 millioner, eller 58 prosent, av barn og ungdom i grunnskolealder ikke oppnår minimum ferdighetsnivå i lesing og matematikk. To tredjedeler av disse barna går på skole. ForUM har derfor bedt regjeringen bidra til å sikre tilstrekkelig finansiering av utdanning for alle, både gjennom å støtte nasjonal ressursmobilisering og internasjonal bistand.

ForUM har bedt regjeringen om å sikre at all norsk utdanningsbistand bygger inkluderende skolesystemer hvor alle barn og unge har mulighet til å lære. Gratis tilgang til kvalitetsutdanning vil ha en utjevne effekt og styrke eksisterende innsats innen fattigdomsbekjempelse. Da ForUM-fellesskapet og Global campaign for education (GCE) lanserte vårt politiske innspill om bærekraftsmål 4, meddelte utviklingsminister Dag-Inge Ulstein at han ville arbeide mot kommersielle aktører i utdanningsbistanden. Yrkesutdanning som gir ungdom ferdigheter som svarer til samfunnets behov, er en viktig del av løsningen. Relevant yrkesutdanning er tett forbundet med bærekraftsmål 8 om anstendig arbeid.

Frem til 2030 vil mer enn 250 millioner unge mellom 15 og 29 år være klare til å tre inn i arbeidslivet. Fire av ti mennesker i verden er under 25 år. Over 60 prosent av den afrikanske befolkningen er under 35 år, og FAO anslår at det må skapes 12 millioner nye jobber hvert år, de neste 20 årene.

Yngre arbeidstakere sliter med å komme seg inn på arbeidsmarkedet i mange land, også de som har relevant utdanning. I tillegg er dobbelt så mange unge som eldre i midlertidige ansettelser. De ser seg ofte nødt til å godta dårlig lønn og usikkert arbeid, og de opplever oftere å bli manipulert og utnyttet seksuelt.

ForUM har bedt regjeringen om å ha inkludering og jobbskaping for unge som et uttalt mål i utviklingspolitikken og statsbudsjettet. Styrking av fagforeninger kombinert med økt rom for fagforeninger og kvinne, barne- og ungdomsengasjement er en naturlig del av både politisk og økonomisk støtte til sivilsamfunnet. Gode lærlingordninger og universell og gratis tilgang til kvalitetsutdanning er avgjørende for å sikre at ungdom er godt rustet til møtet med arbeidslivet.

I 2019 lanserte regjeringen sin handlingsplan for bærekraftige matsystemer. ForUM ba regjeringen om å sikre at handlingsplanen for bærekraftige matsystemer må inneholde en substansiell satsing på jordbruk, organisering av bønder, og anstendig arbeid. Planen må inneholde konkrete tiltak for å gi unge anstendig arbeid, og si noe om hvordan man kan gi oppstartsmuligheter for unge gründere, het det i anbefalingene fra ForUM. Da handlingsplanen kom, ble det klart at disse kravene ikke hadde fått gjennomslag. Planen er imidlertid såpass åpen at det fortsatt er mulig å sikre ungdom en fremtredende plass etterhvert som den konkretiseres.

Videre har ForUM bedt regjeringen gå inn for en styrking av kooperativer, samt samarbeid med organisasjonene til bønder og øvrige sivilsamfunnsorganisasjoner, som kan tilby gode arbeidsplasser for unge i pakking, foredling og salg av lokalt produserte jordbruksvarer. Sist, men ikke minst, inneholder handlingsplanen opprettelsen av en jordbrukskomponent i Norads kunnskapsbank, noe sivilsamfunnet lenge har bedt om. ForUM har bedt regjeringen innrette denne på en slik måte at ungdom får særlig tilgang til kompetanseoverføring innen organisering og samvirke modellen.

Bærekraftsmål 16 anerkjenner sammenhengen mellom fred og utvikling: Bærekraftig utvikling kan ikke bli oppnådd uten fred og sikkerhet, og fred og sikkerhet er i fare uten bærekraftig utvikling. Barn og ungdom er en ressurs som sitter med unik kunnskap om egen situasjon og hva som kan være gode løsninger for dem. Samtidig er det en sårbar gruppe når det gjelder vold og overgrep. Antall FN-verifiserte grove forbrytelser mot barn og unge er tredoblet siden 2010. Samtidig går kun 0,5 prosent av verdens humanitære bistand til beskyttelse av barn og unge. Derfor ba ForUM regjeringen utvikle en egen handlingsplan for resolusjon 2250 om ungdom, fred og sikkerhet.

8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST
 INNSPILL 3/6 | 2019
UNGDOM ER NØKKELEN

Ungdom er nøkkelen til å nå bærekraftsmål 8 om anstendig arbeid. Hvordan kan Norge bidra til at ungdom blir inkludert?

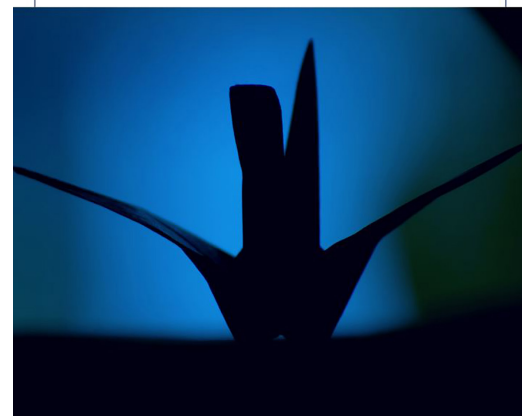
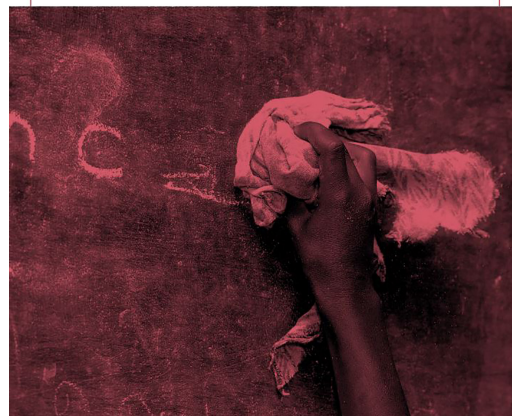
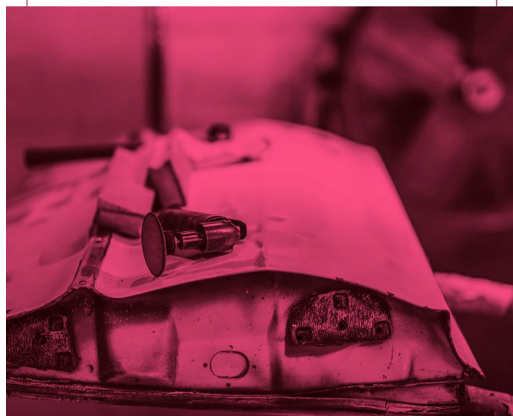
4 GOD UTDANNING
 INNSPILL 1/6 | 2019
GOD UTVIKLING KREVER GOD UTDANNING

Hvordan kan Norge jobbe for å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle?

16 FRED OG RETTFERDIGHET
 INNSPILL 5/6 | 2019
FRED OG DEMOKRATI SOM FORUTSETNING FOR BÆREKRAFT

Hva Norge bør gjøre for å bidra til å nå bærekraftsmål 16 om fred og rettferdighet

ForUM-fellesskapet fremmet en rekke politiske anbefalinger som kan bidra til å sikre ungdommer god utdanning og deltakelse i politiske prosesser og arbeidsliv.

Samarbeidet med ForUMs søsterorganisasjoner i Sverige, Danmark og Finland har ført til ny politikk og et aktivt nordisk nettverk.

Internasjonalt samarbeid

ForUM har deltatt i nordisk, europeisk og global nettverksbygging for å øke ForUM-fellesskapets påvirkningskraft både nasjonalt og internasjonalt.

Nordisk samarbeid

I 2018 innledet ForUM et samarbeidsprosjekt med Fingo, Concord og 92-gruppen, våre søsterorganisasjoner i henholdsvis Finland, Sverige og Danmark. Prosjektet har gitt ForUMs medlemmer økt kunnskap om arbeidet med handlingsplaner i land det kan være naturlig å sammenligne seg med, noe som igjen la grunnlaget for mer effektivt påvirkningsarbeid ut 2019.

Prosjektet har vært finansiert av Nordisk Råd. Formålet med prosjektet var å opprette et forum for utveksling av informasjon og læring, knyttet til bærekraftsmål 12 om bærekraftig forbruk. Det resulterte blant annet i ForUMs bidrag til rapporten Implementation of SDG 12 in the Nordic Countries According to Civil Society. ForUM deltok også på en sivilsamfunnskonferanse om SDG 12 i Reykjavik i april, og hadde der anledning til å knytte kontakt med vår søsterorganisasjon på Island. I løpet av året ble det også gjennomført et arbeidsmøte i Stockholm, der ForUM var til stede på Civil Society Days 2019.

ForUM har lenge hatt som krav at regjeringen skal følge opp stortingsvedtaket om å legge fram en nasjonal handlingsplan for alle bærekraftsmålene. I 2019 har ForUM intensivert det politiske påvirkningsarbeidet for å nå dette målet gjennom vedtaket av en posisjon om sivilsamfunnets rolle i utformingen av en slik plan, innspill til selve planen samt monitorering og rapportering. Som resultat av prosjektet er det produsert to bakgrunnsnotater, to kronikker, en rekke nettsaker og en policy-brief. Kravet om en handlingsplan basert på en baseline og inkluderende

konsultasjoner med sivilsamfunnet ble også fremmet i stortingshøringene om statsbudsjettet. I løpet av 2019 ble det også arrangert en workshop under SDG-konferansen i Bergen og et dagsseminar om skyggerapportering og bærekraftsindikatorer på MESH i Oslo.

Climate Action Network

ForUM er medlem i og koordinerer sitt klimaarbeid med det globale NGO-nettverket Climate Action Network (CAN), som har over 1500 medlemsorganisasjoner i 120 land. Flere av klimagruppens medlemmer inngår også i arbeidsgrupper på forskjellige temaer under CAN. I løpet av klimaforhandlingene er dette samarbeidet særlig tett, med flere daglige møter og felles påvirkningsarbeid med nettverket. ForUM koordinerer også møter mellom representanter for forskjellige land i CAN og medlemmer i den norske delegasjonen. Klimagruppen er representert i CAN Europe sitt styre og var tilstede ved CAN Europe sitt årsmøte i Brussel.

European Coalition for Corporate Justice (ECCJ)

ForUM er medlem i ECCJ, og har deltatt på deres årlige generalforsamling, samt en rekke telekonferanser om arbeidet for lovreguleringer av næringslivets ansvar for menneskerettigheter og miljø i andre europeiske land og på EU-nivå. Dette er et sentralt nettverk for koordinering og erfaringsutveksling, samt sentralt i arbeid opp mot norske aktører som ikke har inngående kjennskap til utviklingen i andre europeiske land. ForUM har sirkulert oppsummeringer og andre informasjonskilder til nettverket her i Norge.

Victoria Skau reiser til flyktningeleiren Moria på Lesbos, og møter flyktninger som har reist fra Jemen. Foto: Hacienda Film/Differ Media

MISSION IMPACT

Skal verden nå FNs bærekraftsmål er vi avhengige av at folk kjenner til målene og krever endring. For å bidra til større kunnskap om og engasjement for målene i Norge lanserte ForUM i 2019 ungdomsserien MISSION IMPACT.

I MISSION IMPACT følger vi tre norske ungdommer i kampen mot vår tids største utfordringer. Victoria (18) reiser til Hellas og møter flyktninger fra Jemen. Hennes bilde av fredsnasjonen Norge rakner når hun finner ut at Norge eksporterer våpen og militært utstyr til landene som kriger der. Penelope (13) vasser i konsekvensene av plastforøpling i en skjærgård utenfor Trondheim. Kim (25) møter en brutal virkelighet på gata i Texas, og mellom skyhøye bygninger og milliardindustrier spør han seg: hvor blir det av alle penga? Historiene dras sammen, og behovet for en samlet og helhetlig innsats for en bærekraftig verden blir tydelig. Serien er produsert av Hacienda Film og Differ Media, i samarbeid med ForUM og våre medlemmer.

MISSION IMPACT handler om engasjement og gjør brennaktuelle politiske tema nære og engasjerende for unge seere. Serien viser en bredde av ulike verktøy det er mulig å ta i bruk for å få sin stemme hørt i dagens samfunn. MISSION IMPACT er en positiv serie om impact og muligheter.

En viktig del av arbeidet med serien var å utvikle en sterk strategi for hvordan vi kommuniserer bærekraftsmålene,

730 Musikk Film/serier Norsk LOL
Søk _____

Anmeldelse: Årets viktigste norske nettserie?

Andrine Nerland

3. apr 2019 kl. 12:01

Foto: Hacienda Film/Differ Media

Norsk serie som kan gjøre en forskjell?

Om du fikk valget mellom å leve på en frisk jord, med fugler, folk og fred, en jord der vi delte med hverandre – eller å leve på en planet, der luften er så tett at den er hard å puste i? Der noen har alt, mens andre nesten ikke har noe. Hva ville du valgt?

Nettstedet 730.no anbefalte MISSION IMPACT til sine unge lesere. Foto: skjermdump 730.noNe

MISSION IMPACT I TALL

322 865 visninger i sosiale medier
736 delinger
9694 liker/klikk
618 kommentarer
27 omtaler i media

MISSION IMPACT er mer enn en serie. Det er en kampanje for endring. For når serien er over spilles ballen videre til seeren.

I en kronikk på NRK Ytring, basert på MISSION IMPACT, ba ForUM og medlemsorganisasjoner om en stans i norsk våpeneksport til land som kriger i Jemen. Foto: skjermdump NRK.no

Stans norsk våpeneksport

Krigen i Jemen pågår nå. Norsk eksport av militært materiell til land som kriger i Jemen pågår nå. Dette viser at det er noe grunnleggende galt med forvaltningen av norsk våpeneksport.

Norge selger fremdeles våpen til landene i koalisjonen som fører krig i Jemen. Nå må all eksport stanses, skriver kronikkforfatterne. Bildet er fra 16. mai, da det var nye flyangrep i Jemens hovedstad Sanaa.

FOTO: MOHAMED AL-SAYAGHI / REUTERS

Ledere i ni freds- og humanitære organisasjoner

Publisert 22. mai 2019 kl. 11:28

hvordan vi engasjerer publikum med ungdom 15-25 år som målgruppe, og hvilke handlingsalternativer serien tilbyr seeren. For å nå ungdom og folk som kan lite om bærekraftsmålene fra før formidler serien temaet på en måte som ikke er belærende, men opplevelsesbasert. I en tid der mange er bekymret for fremtiden har det også vært viktig å fokusere på muligheter, og at seerne får gode handlingsalternativer og inspirasjon til hvordan de selv kan gjøre en forskjell.

MISSION IMPACT er mer enn en serie. Det er en kampanje for endring. For når serien er over spilles ballen videre til seeren. Nå er det deres tur til å fortsette engasjementet, og kampanjen #hvaerdinmission ble lansert. Kampanjen fokuserer på seernes engasjement, og hva de kan gjøre for å skape endring. Som del av kampanjen ble det produsert tre statementvideoer der seriedeltakerne holder hver sin videoappell på sitt tema. På nettsiden www.missionimpact.no informeres det om ulike måter ungdom kan påvirke og engasjere seg på, som ble spredt i en kampanje etter lansering.

Ungdomsserien Mission Impact følger tre unge mennesker på hvert sitt bærekraftig oppdrag. Foto: Hacienda Film/Differ Media

MISSION IMPACT har nådd og engasjert unge uten mye kunnskap om utviklingsspørsmål og FNs bærekraftsmål. Serien ble publisert sammen med ForUMs medlemsorganisasjoner, fikk omtaler i media, ble utgangspunkt for flere arrangementer i regi av både av ForUM og av medlemsorganisasjoner. Det er blitt utviklet undervisningsopplegg for bruk av serien i skoleverket.

Kommentarene i sosiale medier, delingene og diskusjonene på visningene med unge viser at serien har trigget engasjement og store tanker om globale tema som for eksempel rettferdighet, økonomiske systemer, fremtiden og politisk påvirkning.

I tillegg til MISSION IMPACT ble det utviklet en miniserie for Aftenposten Junior: PENELOPE. Miniserien følger Penelopes historie i MISSION IMPACT, og er produsert av Hacienda Film og Differ Media i samarbeid med ForUM. Serien ligger på Aftenposten JR sin Youtubekanal, og det er blitt utviklet undervisningsmaterieell til serien, som ligger på Global Skole til fritt bruk.

I MISSION IMPACT møter seriedeltaker Penelope Lea statsministeren. Foto: Hacienda Film/Differ Media

SONY

Seriedeltaker Victoria Skau og Penelope Lea, samt seriens regissør var på TV2 Nyhetskanalen for å snakke om serien. Foto: skjermdump TV2 Nyhetskanalen.

14 NYHETER Fredag 12. april 2019 AKERSHUSAMTSTIDENDE

NY KARRIERE? Youtuber og influencer Victoria Skau fortalte om Norges vipensport på Alværn. FOTO: TOR-ARNE UNDERHOLM

Influenser Victoria Skau ga Alværn-ungdommen en øyeåpner En time undervisning utenom det vanlige

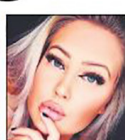
Elevene i 10 klasse på Alværn ungdomsskole fikk en undervisningstime utenom det vanlige – blogger og influencer Victoria Skau fikk nemlig frie tøyler i klassen.

TOR-ARNE UNDERHOLM
bildet@akshus.no

sjon på Alværn deler av verden. Vipensport er et tema jeg ikke venter noe om. Krig og konflikter er en frem del av vårens hverdag. Al jeg fikk vite Norge er en av landene som er blant de største på ekspert per innbygger, ga meg spåk. Kjører al jeg har vært på reiser til Hellas og snakket med flyktninger fra Bosnia har jeg virkelig fått se og oppleve konsekvensene av krig, er det ingen tvil. Dette er

målet med «Mission Impact». Vi skal engasjere andre og få spreid budskapet. Det er viktig å få bebytt tenaer som vipensport og skatteparadiser. Det er meget uheldig for tiden. Vi må få ut informasjonen, så fikk kan gjøre en forskjell, sier Skau til Aften.

Du viser de en annen hverdag for elevene i videregående. Hva tenker du om det?
– Jeg har alltid vært oppgatt budskap. Jeg har utrolig lyst til å reise rundt på skoler og formidle budskapet mitt. Det er det som driver meg, sier Skau som også har gått på Alværn selv.

Fikk seg noen overraskelser
Elevene Alma Modahl (10) og Emil Can (16) er fan av influencerserien på sosiale medier. De synes det var perfekt å få åsutt-

I desember i fjor gikk den nasjonale Frivillighetsprisen til 14 år gamle Penelope Lea. Nå kan vi følge henne videre i nettserien «Mission Impact». FOTO: HÅKON MOSVOLD LARSEN / NTB SCANPIX

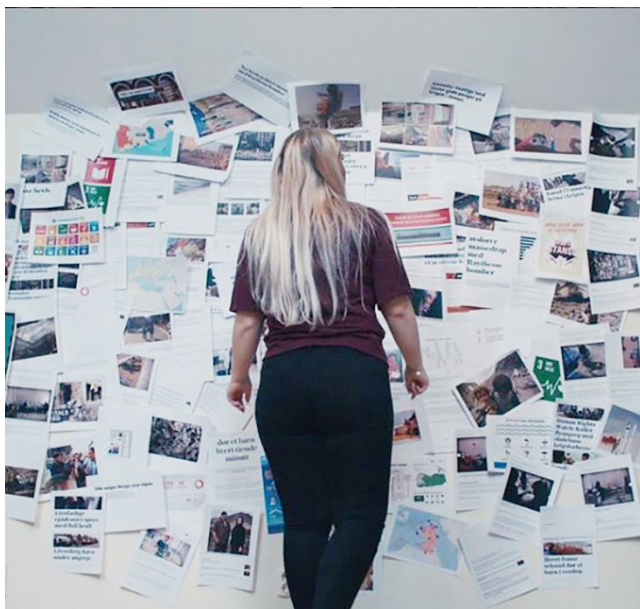
Ungdommen fortsetter å protestere – nå med nettserie

AKTUELT

Ikke før har støvet lagt seg etter demonstrerende ungdommer i Oslo før nettserien «Mission Impact» melder seg.

AV NTB
SKREVET AV

Bilde t.v. Victoria Skau på skolebesøk på Nesodden. Foto: skjermdump Akershus Amtstidende. Bilde over: NTB-dekning av MISSION IMPACT. Foto: Skjermdump Adressa.no

missionimpactseries • Følger

missionimpactseries Blir du også overvældet av nyheter om urettferdighet, krig og klimaendringer? Heldigvis finnes det mye vi kan gjøre for en bedre verden! De neste ukene gir vi dere seks tips 🙌 og om du ikke har gjort det enda, er første tips å se serien! #hvaerdinmission

42 u

Likt av penelope_lea og 179 andre

29. APRIL 2019

missionimpactseries • Følger

missionimpactseries Tips #1: Våg å heve stemmen din! 🗣️ Snakk om det du brenner for med venner og familie, møt opp på @skolestreik_norge eller skriv et leserinnlegg til lokalavisa eller @aftenposten_sid. Da kan du nå ut til enda flere! Eller hva med å kontakte ordføreren din og spørre om kommunen din kan bli plastfri eller skatteparadisfri? Vær kreativ og bruk det du er god på for å skape en endring. Det viktigste er å tørre. #hvaerdinmission

41 u

andreas.madsen.04 Har gjort det! Mitt mission er å stoppe klimaendringer! Har kontakta alle nyhetsorganisasjoner og alle

Likt av penelope_lea og 145 andre

2. MAI 2019

Legg til en kommentar ... Publisert

Der mange skrur av kameraene, tar MISSION IMPACT oss videre. For når problemene er presentert og tårene er tørket, begynner kampen for endring. Her fra kampanjen #hvaerdinmission

Seriedeltaker Kim Mateo ble intervjuet på influenser Joakim Klevens nettside Generation 2.0. Foto: skjermdump Generation2.0

Kommentarene i sosiale medier, delingene og diskusjonene på visningene med unge viser at serien har trigget engasjement og store tanker om globale tema som for eksempel rettferdighet, økonomiske systemer, fremtiden og politisk påvirkning.

GENERATION 2.0

BLOG MISSION VICTIMS STATEMENTS JOIN THE CREW

Back to home

#Victim2245

KIM: JACKASS MØTER ROBIN HOOD

KOMMENTARER FRA SEERE PÅ YOUTUBE

Dette er såå sykt bra ❤️❤️
 Dette setter inntrykk på folk!
 Blir så inspirert ❤️

Endelig blir vi ungdom representert som handlende individer. Aktører som legger press på de voksnes unnvikende livsstil. Vi skal ta over for de forrige generasjoner på kloden, vi skal leve våre liv og sørge for nytt. Vi må forene oss i en større forståelse av hva det betyr å være menneske som en del av naturen. Vi må fordele ressurser på en FAKTISK rettferdig måte. Nå må vi stå opp ungdom! Tiden er nå. Denne serien viser det !

VERDENS VIKTIGSTE SERIE!!! ❤️❤️ Dere er modige ❤️❤️ lykke til videre ❤️❤️

Hvor kan man gi penger til de som trenger det? Forresten skal dra å plukke plast imorgen

Jeg syntes at flere skal se dette for dette har gått skigeligt inn på meg!!

Veldig bra serie! Håper alle som ser denne faktisk forstår at det er utrolig viktig! Vi som er unge har en mulighet til å påvirke! Bli med å engasjer deg! 🍏🍏

Det er verdens beste serie lag flere ❤️❤️🙌🙌

Jeg og klassen min så på dette i skoletiden å så ble vi så inspirert av videoene at helle klassen gikk å plukket søppel vi gikk bare 1000 meter å vi fylte 15 poser med søppel vi fikk ikke tat alt en gang 🙄🙄

Ser den 1000 ganger til fordi det er viktig og forstå

Dette er helt grusomt!!! 🙄🙄
 🙄🙄 Våpen, plast, skatteparadis. 🙄🙄 Vi må gjøre noe fort Lik 🙌 viss du er enig

I MISSION IMPACT reiser Penelope Lea til Mausund Feltstasjon i Trøndelag for å se plastforsøpling med egne øyne. Foto: Hacienda Film/Differ Media

Kommunikasjon

I 2019 har ForUM kommunisert FNs bærekraftsmål og ForUM-fellesskapets politikk bredt og nådd ut til nye grupper. Vi har kommunisert bærekraftsmålene til norsk ungdom, satt ForUMs politikk på dagsorden, arrangert 14 vellykkede arrangementer og vært en kilde til kunnskap om aktuelle politiske prosesser på nett og i sosiale medier.

ForUM var del av 78 ulike medieoppslag i 2019. 59 av disse sakene er saker der ForUM er nevnt, og 27 av sakene er knyttet til MISSION IMPACT. ForUM er nevnt i åtte av sakene om MISSION IMPACT. Vi har hatt en god bredde av dekning, i alt fra nisjeflater som Bistandsaktuelt og Framtida, i lokalradio og -aviser, til nasjonal presse som NRK, TV2, Dagbladet og P4. Vårt mediearbeid knyttet til MISSION IMPACT ga også treff i flater ForUM ikke vanligvis når ut, som www.730.no, www.gaffa.no og www.generation2.no.

ForUM har koordinert og solgt inn en rekke felleskronikker for eksempel om våpeneksport, handlingsplan for bærekraftsmålene, Norges klimamål, finansiering for utvikling og matsikkerhet. Vi har løftet saker om ansvarlig næringsliv, etiske investeringer, global utdanning og Norges innsats for FNs bærekraftsmål. Slik har vi synliggjort bredden i ForUM-fellesskapets politiske saker.

2019 var et år med mye klimadebatt, og ForUM har i media bidratt med faglig støtte til klimastreikende ungdommers krav. Vår deltakelse på klimatoppmøter under FNs generalforsamling i september fikk mye oppmerksomhet.

En felleskronikk til Dagbladet, skrevet og koordinert av ForUM ble grunnlag for en rekke oppslag, bl.a. i Dagsnytt atten og NRKs Debatten. I tillegg briefet ForUM journalister og satte agenda for Debatten (NRK), kveldsnytt (NRK) og TV2 nyhetssending. På COP25 i Madrid, synliggjorde vi våre medlemmer ved å sette ForUMs medlemsorganisasjoner i kontakt med journalister.

ForUM har økt antall følgere i sosiale medier-kanaler betraktelig. I løpet av 2019 fikk vi 4616 nye følgere og hadde ved utgangen av 2019 totalt 9558 følgere i våre sosiale medier-kanaler, inkludert følgere i MISSION IMPACTs kanaler. I ForUMs egne kanaler fikk vi 1169 nye følgere, og har nå 5718 følgere: Facebook (2608), Twitter (2596) og instagram (514). MISSION IMPACTs kanaler har 3840 følgere: Facebook (1312), Instagram (706), Youtube (1790) og Twitter (32).

ForUM opplevde økt trafikk på nettsidene i 2019. I 2019 besøkte 16 471 unike brukere våre sider, og sidene ble vist 45 709 ganger. Dette er over 6000 flere besøkende enn i 2018, og over 6000 flere sidevisninger. ForUM publiserte 122 nettsaker. ForUM publiserte nyhetssaker,

analysesaker og bakgrunnssaker, og vi la ut våre publikasjoner, politiske innspill og medieklipp.

ForUM arrangerte 14 åpne arrangementer i 2019. Alle våre møter hadde godt oppmøte. ForUMs arrangementer har satt bærekraftsmålene og ForUM-fellesskapets politikk på agendaen hos varierte grupper, fra ungdom, academia, norsk sivilsamfunn og utviklingspolitisk interessenter, næringsliv og beslutningstakere. Ved å ha varierte formater på våre arrangementer, som quiz, "spørretime", rundebord, førpremiere og faglunsj, når vi bredt ut.

ForUM sender jevnlig ut nyhetsbrev og hadde i 2019 ca. 719 mottakere.

Debatt: Klimatoppmøte

Klimatoppmøte krever ny norsk klimapolitikk

FNs generalsekretær inviterer til ekstraordinært klimatoppmøte i New York. Statsledere som bare kommer for å snakke, er ikke velkomne. Dette er vårt brev og bønn til vår statsleder, Erna Solberg, om å pakke kofferten med ny klimapolitikk.

TIL FN: Vi forventer at du, Erna Solberg, handler nå, pakker kofferten med politikken vitenskapen viser at du trenger for å gjøre Norges del, og bærer den med hevet hode inn til FNs hovedkvarter 23. september, skriver innsendene. Foto: Portus Høkk / NTB Scanpix

MENINGER 23. SEPTEMBER 2019 KL. 6.00

Av 17 ulike organisasjoner, se signeringer nederst i saken

Før klimatoppmøtet i New York skrev 18 organisasjoner brev til Erna Solberg med krav om å lansere et nytt norsk mål om minst 53 prosent kutt, og øke norsk klimafinansiering. Brevet ble grunnlag for en kronikk i Dagbladet som fikk mye oppmerksomhet, blant annet på nyhetene i TV2 og NRK, Dagsnytt 18 og Debatten. Etter Solbergs tale i FN ble ForUM intervjuet og omtalt i en rekke medier, som NRK, P4/P5, Nationen og Framtida.no. Foto: Skjermdump Dagbladet.no

ForUM som endringsaktør og kompetansebygger

Delegasjonsdeltakelse

ForUM var i 2019 medlem i den offisielle norske delegasjonen under følgende FN-møter:

- Klimaforhandlingene (UNFCCC) i juni og desember, representert av ForUM-sekretariatet, Caritas og Kirkens Nødhjelp
- Høynivåforum for bærekraftsmålene (HLPF) i juli, representert av Redd Barna
- FNs miljøforsamling (UNEA), representert av SAIH

ForUM var bindeledd mellom norske myndigheter og sivilsamfunnet under FN-møtene, og koordinerte skriftlige innspill til regjeringen i forkant.

Skriftlige innspill

- Innspill til Ola Elvestuen om arbeidet med tap og skade på COP25 i Madrid
- Innspill til klima- og miljøminister Ola Elvestuen, utviklingsminister Dag Inge Ulstein, og den norske regjeringsdelegasjonen til COP25
- Innspill til UD om finansiering for utvikling, og nullutkastet før FfD-Forum
- Innspill til Stortingets Justiskomite om menneskerettighetslov for næringslivet
- Høringsinnspill til Stortingets Energi- og miljøkomite i forbindelse med Statsbudsjettet 2020
- Høringsinnspill til Stortingets Utenriks- og forsvarskomite i forbindelse med Statsbudsjettet 2020
- Høringsinnspill til Stortingets Finanskomite i forbindelse med Statsbudsjettet 2020
- Innspill til Regjeringens nye strategi for klimatilpasning, forebygging av klimarelaterte katastrofer og bekjempelse av sult
- Brev til statsministeren om klimatoppmøtet i New York, 23. september
- Innspill til Lavutslippsstrategi til 2050 - En rettferdig omstilling til et bærekraftig samfunn
- Innspill fra Forum for utvikling og miljø om klimaforhandlingene SB50
- Innspill til Prop. 94 s (2018-2019) - om felles utslippsforpliktelse med EU
- Innspill om klimafinansiering til Statsbudsjettet 2020: Forslag til opptrapping av Norges internasjonale klimainnsats
- Innspill til Norges delegasjon til FNs miljøforsamling (UNEA 4)
- Innspill til Stortingets Justiskomite om menneskerettighetslov for næringslivet
- Innspill til Norad om informasjonsstøtten

Publikasjoner:

- Matsystemer i norsk utviklingspolitikk: Matsikkerhet, klimatilpasset landbruk og ernæring (Skrevet av Fafo)
- Policy brief 1/5: God utvikling krever god utdanning (SDG4)
- Policy brief 2/5: Klimamål for klimakrisen (SDG13)
- Policy brief 3/5: Ungdom er nøkkelen (SDG8)
- Policy brief 4/5: Skatt og velferd mot ulikhet (SDG10)
- Policy brief 5/5: Fred og demokrati som forutsetning for bærekraft (SDG16)
- Samstemthetsbriefene 02: Samstemthet i de nordiske landene

- Samstemthetsbriefene 03: En samstemt handlingsplan for bærekraftsmålene
- Diskusjonsnotat 01: Norge trenger en nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålene: Norges ambisjoner for bærekraftsmålene må få konsekvenser også i Norge
- Diskusjonsnotat 02/2019: En handlingsplan for samstemthet: En nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålene kan bidra til økt samstemthet.

Utvalgte møter og seminarer arrangert i 2019:

- Day Zero: Towards a national Norwegian action plan for the SDGs? Under den årlige SDG-konferansen ved Universitetet i Bergen 6. februar
- Profitt for enhver pris? Om ansvarlig næringsliv og en menneskerettighetslov for næringslivet, arrangert med Amnesty og Regnskogfondet, Litteraturhuset 20. mars
- Førpremiere: MISSION IMPACT. Kulturhuset 25. mars
- Artenes forsvinnelse, og hva vi gjør med det. Arrangert med Sabima, Regnskogfondet, WWF Verdens naturfond og Naturvernforbundet, Litteraturhuset, 23. april
- Hvordan kan vi vite om Norge når bærekraftsmålene? MESH, 24. april
- Rapportlansering: Matsikkerhet i norsk utviklingspolitikk. Fafo, 26. april
- Utviklingspolitisk spørretime m/Dag-Inge Ulstein. Kulturhuset, 30. april
- Faglunsj: Min utdanning, min rettighet. Arrangert med Redd Barna, SAIH, Utdanningsforbundet, FN-sambandet og GCE Norge. Utdanningsforbundet, 4. Juni
- Universell helsetilgang - utopi eller mulighet? Arrangert med LHL Internasjonal. Arendalsuka, 12. august
- Den store utviklingsdebatten 2019. Arrangert med 33 andre utviklingsorganisasjoner. Arendalsuka, 13. august
- Frokostmøte: Matbudsjett med handlingsrom? Arrangert med Redd Barna, Utviklingsfondet, Norges Vel, Spire, Caritas Norge. MESH, 22. oktober
- Demokrati- og geografiquiz. Arrangert med Oslosenteret. Sentralen, 28. november
- Frokostmøte: Mot et mer ansvarlig næringsliv i det globale sør? Arrangert med SAIH. Sentralen, 10. desember
- Ungdomskonferanse: MISSION IMPACT - kan ungdom gjøre en forskjell? Arrangert med FN-sambandet. Drammen videregående skole, 10. desember

I tillegg ble ForUM invitert til å delta i andres arrangementer, blant annet foredrag om bærekraftsmålene på workshop for Verdens beste nyheter; ordstyrer i panel-samtale om Norges innsats for en verden fri for atomvåpen (ICAN); innledning og panelsamtale om løsninger for mer ansvarlig næringsliv (Spire), innledning og panelsamtale om klima, finansiering for utvikling og sult i et kriseperspektiv (Caritas` sult-konferanse), panelsamtale på UiO og UNDPs SDG-konferanse; innlegg om samarbeid med sivilsamfunn på OECD Kontaktpunktets dialogmøte i forbindelse med lansering av årsmelding; innledning om samarbeid med sivilsamfunnet på kurs for næringslivet i regi av OECD KP; innlegg om samarbeid med sivilsamfunn på nordisk-baltisk samling for OECDs KP i regionen; panelsamtale (IKFF); panelsamtale på Kompetanseforum (NFD).

ForUMs arbeidsgrupper i 2019

ForUM hadde i 2019 aktive arbeidsgrupper der medlemsorganisasjoner deltar, for temaene bærekraftsmålene, klima, samstemthet, finansiering for utvikling, bærekraftig oljefond, ansvarlig næringsliv, biologisk mangfold, matsikkerhet og en referansegruppe for MISSION IMPACT. I tillegg kommer ad-hoc-grupper for avgrensede prosjekter.

Deltakere i ForUMs arbeidsgrupper

Bærekraftsmålgruppa: Amnesty, Atlas-alliansen, Caritas, Changemaker, Digni, Fairtrade Norge, Forut, FN-sambandet, Forut, Himal Partner, IKFF, Mellomkirkelig Råd, Norsk Folkehjelp, Redd Barna, SAIH, Sex & Politikk, SOS-Barnebyer, PLAN, SAIH, SLUG, Spire, UNICEF Norge, Mellomkirkelig råd og Kirkerådet. I tillegg er Tax Justice Network - Norge, LNU, Right to play, Strømmestiftelsen, og RORG-samarbeidet med uten å være ForUM-medlemmer.

Klimagruppa: Besteforeldrenes Klimaaksjon, Caritas, SLUG, Changemaker, Flyktninghjelpen, FN-sambandet, Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Kirkens Nødhjelp, Naturvernforbundet, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Regnskogfondet, Spire, Utviklingsfondet, Miljøagentene og WWF Verdens naturfond. I tillegg er LNU med.

Samstemthetsgruppa: Redd Barna, Kirkens Nødhjelp, Atlas-alliansen, SLUG, Amnesty, Regnskogfondet, Caritas, Kirken, WWF Verdens naturfond, KFUK-KFUM, Attac, Changemaker, IKFF, Norsk Folkehjelp, FOKUS, Adra, Fellesrådet for Afrika, Sex og politikk, CARE, Framtiden i våre hender, SOS Barnebyer, Forut, Digni, Spire. I tillegg er LNU og RORG-samarbeidet med.

Finansiering for utvikling: Attac Norge, Changemaker, Fellesrådet for Afrika, Kirkens Nødhjelp, Kreftforeningen, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke / Kirkerådet, Redd Barna og SLUG - Nettverk for rettferdig gjeldspolitikk

Bærekraftig oljefond: Amnesty International Norge, Attac Norge, Changemaker, Fellesrådet for Afrika, FIVAS, FORUT, Framtiden i våre hender, Kirkens Nødhjelp, Kreftforeningen, Mellomkirkelig råd, Redd Barna, Regnskogfondet, SLUG - Nettverk for rettferdig gjeldspolitikk, Spire og UNICEF Norge

Ansvarlig næringsliv: Amnesty International Norge, Attac Norge, Care, Changemaker, Fellesrådet for Afrika, FIVAS, FN-sambandet, FORUT, Framtiden i våre hender, Habitat Norge, Holistisk Forbund, Industri Energi, IOGT, KFUK-KFUM Global, Kirkens Nødhjelp, Kirkerådet, Kreftforeningen, Latin-Amerikagruppene i Norge, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Norges Kristne Råd, Plan International Norge, Redd Barna, Regnskogfondet, SOS-barnebyer, Spire og UNICEF Norge. I tillegg er FOKUS med.

Biomangfoldgruppa: WWF Verdens naturfond, Sabima, Regnskogfondet, Naturvernforbundet og Spire

Matsikkerhetsgruppa: Attac, Fairtrade Norge, Utviklingsfondet, Redd Barna, Caritas, Norges Vel og Spire

Referansegruppe for MISSION IMPACT: Redd Barna, Norges Fredslag, Miljøagentene, FN-sambandet, Changemaker, Norges Kristne Råd, Hacienda Film og Differ media

Styrets beretning 2019

I 2019 hadde Forum for utvikling og miljø (ForUM) god framgang og gode resultater i arbeidet med å sikre en samstemt politikk for bærekraftsmålene og klimamålene, og med å koordinere det norske sivilsamfunnets arbeid for dette. Sammen med medlemsorganisasjonene fikk ForUM gjennomslag i flere utviklingspolitiske saker knyttet til blant annet bærekraftsmålene, klima og ansvarlig næringsliv. ForUM hadde aktive arbeidsgrupper på disse og andre områder, der mange av ForUMs medlemsorganisasjoner deltok og bidro til gode resultater.

Daglig leder Borghild Tønnessen-Krokan sluttet i ForUM 15. mars 2019 og fagrådgiver i ForUM Ingrid Rostad fungerte som daglig leder fram til Kathrine Sund-Henriksen overtok 1. juni 2019.

Styret hadde i 2019 fem styremøter og behandlet 56 saker. Det foreligger styreprotokoll fra møtene. Årsmøte med ForUMs medlemsorganisasjoner ble holdt 30. april 2019. Styrets arbeidsutvalg har i perioden bestått av Rune Arctander (styreleder), Eirik Sandnes Lindebjerg og Sissel Aarak. Fra sekretariatet mottok styret narrative og finansielle skriftlige rapporter om virksomheten og resultatene.

ForUM fikk nye medlemmer i 2019: UNICEF og Norges Vel ble tatt opp som nye medlemmer på årsmøtet i 2019. Habitat Norge ble opptatt som støtte medlem. Stiftelsen Korsvei meldte seg ut i 2019. Søknader fra Lightup og Osloseret om medlemskap fremmes av styret på årsmøtet 2020.

FN-møter der ForUM hadde delegasjonsplass var FN's høynivåforum om bærekraftsmålene (HLPF), FN's klimaforhandlinger (UNFCCC), og FN's miljøforsamling (UNEA4).

ForUM fortsatte også arbeidet med å gjøre bærekraftsmålene kjent, gjennom ulike medie- og

informasjonsaktiviteter.

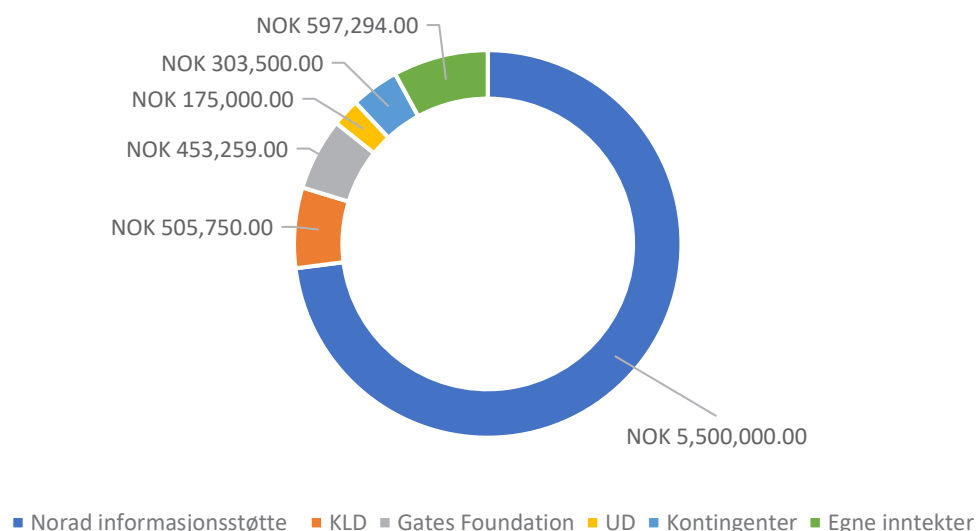
Når det gjelder organisasjonsutvikling ble arbeidet med en ny strategi for perioden 2021 - 2024 startet høsten 2019. Sekretariatet tok også i bruk Microsoft 365 og Sharepoint som dokumentlagrings- og delingsverktøy.

Økonomi

Informasjonsstøtten fra Norad til ForUM i 2019 var på 5,5 millioner kroner. 2019 var det siste året avtalen inngått med Norad i 2017 om Informasjonsstøtte fra 2017 - 2019. Høsten 2019 besluttet Norad at denne avtalen skulle utvides med ett år og også gjelde for 2020. 2019 var også siste året av en 3-årig avtale fra 2017 - 2019 med Bill & Melinda Gates Foundation. Denne avtalens størrelse var kr. 1 288 500 og kr. 453 000 var avsatt til aktivitet i 2019.

Klima- og miljødepartementet støttet også vårt arbeid på klimaområdet og deltakelsen i klimaforhandlingene i Bonn våren 2019 og i Madrid høsten 2019. Bidraget fra KLD var i størrelsesorden kr 450.000, og i tillegg mottok ForUM kr. 55.750 i reisestøtte til internasjonale klima- og miljømøter. Nordisk Ministerråd innvilget støtte på kr. 60 000 til nordisk samarbeid, Nordic SDG CSO i 2018 og 2019.

Inntekter i 2019

Kontingentinntektene fra ForUMs medlemsorganisasjoner for 2019 var på kr. 303.500.

ForUM mottok momskompensasjon på kr. 494.802 og hadde kr. 83,492 i inntekter fra utleie av kontorplasser til organisasjonene RORG og Naturpress samt noe utleie av møtelokaler til medlemsorganisasjoner og andre aktører.

En søknad om støtte til UD om støtte til europeisk samarbeid ble innvilget med kr. 175.000.

ForUMs samarbeid med internasjonale partnere i 2019 var begrenset til deltakelse på internasjonale møter som inngår i finansieringen fra KLD og Norad (HLPF i New York, SB50 Bonn, COP25 Madrid, Financing for Development, New York). Bevilgningen fra Nordisk ministerråd gjorde samarbeidsmøter mellom partnerne i Nordic SDG CSO mulig med deltakelse på SDG-konferanse i Bergen, sivilsamfunnskonferanse om SDG12 på Island og Civil society days i Stockholm.

ForUM arbeider kontinuerlig med å øke og differensiere inntektskildene, og økt fokus på arbeid med biomangfold krever en økning i sekretariatets ressurser for å kunne følge dette tett opp.

For 2019 viser regnskapet et underskudd på kr. 195 895 som foreslås belastet egenkapitalen. Dette gir en reduksjon i egenkapital fra kr. 1 909 685 ved utgangen av 2018, til kr. 1 713 793 pr. 31.12.2019.

Regnskapet føres av TS Økonomi ved aut. regnskapsfører Tore Skarvang, og revideres av Vidi Revisjon AS. Det vises forøvrig til revidert regnskap. Styret mener det foreligger grunnlag for videre drift.

Oslo, 25. mars 2020

Rune Arctander
styreleder

Eirik Sandnes Lindebjerg
Nestleder WWF

Sissel Aarak
SOS barnebyer

David Bergan
Norsk Folkehjelp

Guro Almås
Mellomkirkelig Råd

Are Shaw Waage
Miljøagentene

Johanne Moen Jensen
Changemaker

Ingrid Rostad
Ansattes representant

ForUMs styre og sekretariat

Styre

Rune Arctander, styreleder	FN-sambandet
Eirik Lindebjerg, nestleder	WWF Norge
Guro Almås	Mellomkirkelig Råd
Sissel Aarak	SOS-barnebyer
David Bergan	Norsk Folkehjelp
Are Shaw Waage	Miljøagentene
Johanne Moen Jensen	Changemaker
Ingrid Rostad	ansattes representant
Trond Botnen (vara)	Regnskogfondet
Julie Rødje (vara)	Spire
Aron Halfen (vara)	Caritas

Sekretariat i 2019

Borghild Tønnessen-Krokan
daglig leder frem til 15. mars

Ingrid Rostad
rådgiver økonomisk bærekraft samt fungerende
daglig leder 15. mars-1. juni

Kathrine Sund-Henriksen
daglig leder fra 1. juni

Kristina Fröberg
seniorrådgiver klima

Linda Våge
organisasjonsrådgiver

Hannah Eline Ander
kommunikasjonsrådgiver

Tonje M. Viken
seniorrådgiver bærekraftsmålene

Arvid Solheim
seniorrådgiver 19. mars -30. juni

Gunn Johnsen
førstekonsulent til 31. juli

ForUMs medlemsorganisasjoner

Amnesty International Norge	Regnskogfondet
Atlas-alliansen	SABIMA
ATTAC Norge	Sex og Politikk
Besteforeldrenes klimaaksjon	SLUG
CARE Norge	Spire
Caritas Norge	Støttekomiteen for Vest-
Changemaker	Sahara
Digni	Utviklingsfondet
Fairtrade Norge	Norges Kristne Råd
Fellesrådet for Afrika	ADRA Norge
FIVAS	Redd Barna
FN-Sambandet	SAIH
FORUT	SOS Barnebyer
Framtiden i våre hender	UNICEF Norge
Holistisk Forbund	WWF Norge
IKFF	
KFUK-KFUM Global	Støttemedlemmer
Kirkens Nødhjelp	Habitat Norge
Kristne Arbeidere	Human-etisk Forbund
Latin Amerikagruppene (LAG)	Norsk Bonde- og
LHL Internasjonal	Småbrukarlag
Mellomkirkelig Råd	
Miljøagentene	Søknader fra Oslosenteret
Norges Naturvernforbund	og Lightup ble godkjent
Nei til atomvåpen	av ForUMs styre i 2019 og
Norges Fredslag	legges fram for årsmøtet
Norges Vel	2020.
Norsk Folkehjelp	
Oikos - Økologisk Norge	
Plan Norge	
PRESS	

Forum for
utvikling
og miljø

Publikasjonen er utgitt med
støtte fra Norad

Forum for utvikling og miljø
Storgata 11, 0155 Oslo

forumfor@forumfor.no
Twitter: @Forum Norway

www.forumfor.no

